

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De delectu ciborum ad cohibendam libidinem ca. xiiii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

Xenophonte refertur, ut neget eos ad panem adhibere
 solitos quicquam præter nasturtiū, ex quo à re uenera
 semper habiti sunt continentissimi: usque adeo ut nemo
 unquam nisi cum propria uxore misceretur: & esset in
 Persia nullus adulter: sicut superius dictū est, quū Chris
 tianorū adulteria damnaremus. Apud Romanos quoque
 ubi luxuria increuit, publicis epularum interdictis prouiso
 sum fuit, ne quid in mensa apponeretur uolucrum præ
 ter gallinam, quæ tamen non esset altilis. Studendum est
 ergo sobrietati, neque corpori nisi eo usque indulgendum,
 quatenus illius robore animus sustentetur, & uigeat: uerget
 ab his, quæ incitamenta libidini subministrant, quæ cunctæ
 ea fuerint omnino abstinendum. Sed sciendum est, quod cra
 pula non ad castitatem solummodo impediendā ido
 nea est, sed ad omnem etiam actionem perturbandam
 promptissima. Propterea Romulum illum cōditorem
 urbis legimus uini fuisse parcissimum: quod in constituēda
 tāta, R. P. maxima, & difficillima sibi essent negocia per
 agenda, quæ nisi a bene sobrio bene tractari, disponiq;
 non possent. Quam ob rem uocatus is ab amico quan
 doque ad coenam, quum ibi tūc minimum bibisset, eo quod
 postredie esset ei ualde serium negocium peragendum,
 dixit ei quidam ex familiaribus, quasi per iocum. Si ad
 istum modum bibant omnes homines, breui fore, ut uis
 num uillissime ueneat. Respondit ille. Immo uero caris
 sime: si ut ego, quantum quisque uolet bibat: nā bibi equis
 dem quantum uolui. Id in quosdam intemperantes arbi
 tror dictum, qui nunquam uidentur sibi esse satis repleti
 uino: ac se totos optant in spongas uerti, ut auidius, &
 plus uini hauriant. Bibunt hi quidem multum, & quan
 tum possunt effusius: at non quantum uolunt abundan
 tius. Hæc de potu, & sobrietate dixisse sufficiat, iam tran
 seamus ad reliqua, quæ possunt inflammare libidinem.

De delectu ciborū ad cohibēdā libidinē. Ca. XIII.
 M M

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

TRia esse in coitu necessaria tradunt medicæ artis scriptores: calorem scilicet inflammantem, inflationem alleuantem, humorem exundantem: & propterea quæcunq; id præstant uitanda esse, ab his, qui restinguere æstum, ac pruritum, fluxumq; libidinis optant. Quæ autem ea sint quæ inflent potissimum quæve accendant, aut quæ frigere faciant, longum hic esset singula recensere: satis sit nobis, quæ uulgo notiora sunt, & quæ frequentius ueniunt in mensam paucis referre: si quis uero uelit diffusius noscere, reuoluet medicorum uolumina, à quibus copiosissime referuntur, quæcunq; hic possunt desiderari. Ab Eruca ergo syluestri imprimis abstinendum est, quam maximum asferre ueneris incitamentum omnes affirmant: poeta etiam dicente. Venerem re uocans eruca morantem. Apio similiter parcendum. Sic Capparibus: item Bulbis, Cartamo, Croco, Piperi, Mentæ, Dragunteæ, Sinapi, Asparago, Pestinacæ, Raphano, Rapæ, Napis, & eiusmodi. Hæc de oleribus. In leguminibus autem Fabarum præcipue, & Ciceris nimia repletio uitanda est: cæteris quoq; leguminibus utèdum parate, quoniam humorem, ac uentum asferunt: concitantq; ob id ardentius libidinem. Quam ob rem auctore Cicerone, Pythagoreis interdictum fuisse putatur, ne faba uescerentur, q; magnam habeat is cibus inflationem, quæ mentis tranquillitatem cupienti est apprimè aduersa: & ueneri oppido amica. Et propterea legimus Commodum Cæsarem ueneri deditissimum legumeti cuncta genera pro corroboranda libidine ad conuiuium iam desueta rursum suis temporibus reuocasse. Persica insuper (ut & de fructibus dicamus) in corpore calido, & sicco augment uehementer calorem: in aliis autem minus nocent. Mala uero, & pira, & uua, & cætera eiusmodi in ea re maxime nocent: quo circa & his quoq; temperandum est. At qui nuces, etiam & pistacea, & palmarum fructus sunt prorsus fugiendi. Corilorum autem, seu

auellang, ac pinearum nuclei ob eam re sunt maxime ino-
 fames. Auium quoq; genera à pudica mensa, sunt pro-
 cul arcenda: quæ alere unà cum corpore, uenerem ma-
 xime creduntur. Huius generis sunt Anas, Perdix,
 Turtur, Phasides aues, Passeres, ac cum his pariter ca-
 ro omnis glutinosa. Sale quoque ex eo Agyptios ab-
 stinuisse auctor est Plutarchus, q; acriter irritare libidi-
 nem putabatur. Hinc ferunt ex falsis undis Venerem
 progenitam, q; hæc impudiciæ dea habita sit. Pisces
 præterea omnes recentes, eadem ratione cauendi sunt,
 sed in primis à Coclea, & à Sepia, & ab Ostreis in-
 omnem uitam abstinendum: & unà cum eis ab his
 omnibus, quæ non tam usui, & necessitati adiuuen-
 ta sunt, pro alimento corporis, quàm confecta pro
 oblectamento palati, & saturitatis ad uoluptatem.
 Ouis autem uereor maledicere, attamen & his, & ca-
 seo, & melle parum assuescendum est, præsertim iu-
 uenibus: ut pote maximi nutrimenti, & caloris. Vis-
 tandus insuper usus frequens aromatum omnis ge-
 neris: & in summa esca omnes, seu poculenta, seu
 esculenta ea fuerint, quæ gignant membris calorem.
 & pro is, quantum per ætatem, & imbecillitatem uas-
 letudinis licet, frigidioribus utendum quæ nec humo-
 ri genitio uim præbeant, nec accendant, aut inflam-
 ment sensus intemperanter ad coitum. Hæc habui in
 præsentia, quæ dicerem de cibis uitandis, non q; ab
 his tanquam lege uetitis abstinendum prorsus putem,
 sed ut usum potius nimium atq; intemperantiam osten-
 derem esse studiosis pudiciæ fugiendam. Quæ
 uero ex aduerso reprimere possint libidinem, & me-
 deri incontinentiæ ferè hæc sunt. Esum holerum in-
 ter cætera tradunt ualde conuocere, parce sobrieq; uis
 uentibus. Vnde Apostolus, Qui infirmus est, inquit,
 olus manducet. In oleribus autem hæc præser-
 tim censentur facere ad tuendam continentiam.

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

Primū Lactuca, cuius semen (ut tradit Dioscorides) epoptum frequentes libidinum imaginationes in somno coepescit, & ueneri arcendæ plurimum suffragatur. Portulaca quoq; & ipsa ueneris impetum reprimat, & succo suo si potatur multum prodest. Idem præstare Allium crudum, Cucurbitam, Moraq; medici autumant. Addunt præterea medici multa alia olera eiusdem uis & uirtutis, quæ quidem haud satis ocii uisus sum mihi habuisse ad indagandum, nec satis idoneus auctor ad tradendum. In leguminibus autem Lentæ optimæ habentur ad esum, pro continentia amatoribus. Inter carnes Palūbes prædicantur, & præcipuæ torquati. Inter pisces quæ iam dudum sunt alicuius præcii, sed ætate proxima parentum nostrorum maxime contemptibiles, ranæ, & similiter testudines, quæ idem facere creduntur. Sed de his satis professio hæc medici magis est quàm theologi, aut (ut uerius dicam) sacerdotis imperit.

De ocio fugiendo,

Cap. XV.

Reliquum est, ut de fugiendo ocio deinceps dicamus: nam si uolumus ab immundis cogitationibus repurgare, atq; custodire præcordia, & proteruiam carnis summittere, parum proderit abstinentia ciborum & iuniorum frequentia, nisi ocium, pariterq; desidiam fugiamus, quod malatum cogitationum, atq; omnium delictiarum, atq; flagitiorum pater est, pudicitia hostis, & honestissimi cuiusq; negotii acerrimus inimicus. Fugare autem ocium facile poterimus, si digno quopiam opere ita semper occupati fuerimus, ut quotiescūq; aduersarius noster nos adire tentauerit, clausum aduersus se pectus inueniat, intentumq; negotiis melioribus, ac præoccupatum spiritali præsidio, & diuina custodia præmunitum. Obseruat namq; assidue inimicus ut nos inueniat uacantes, scopis mundatos, & ociosos: quo uad